

/Részletek a kötetből/

[...]

IGAZSÁG

A FORRADALMI MAGYAR HONVÉDSÉG ÉS IFJÚSÁG LAPJA

[...]

SZEMTŐL SZEMBE MIKOJANNAL ÉS SZUSZLOVVAL

Hogyan utazott el a két szovjet politikus?

Az utolsó órákban sikerült még bejutnom az Akadémia utcai pártközpontba, amely rövidesen megszűnik. A Magyar Dolgozók Pártja, amely egész rövid időn belül átalakul, átteszi székhelyét a Nádor utcába.

Kádár János óriási jelentőségű tárgyalások közepette szakított időt arra, hogy a párt elnökségének első embereként nyilatkozzék a párt átalakításáról és álláspontjáról.

Márványoszlopos előcsarnok. Mély csend. A székeken sötétkék télikabátokban és az ismert orosz sildes sapkába öltözött egyforma legények: Mikojan és Szuszlov kísé-
rői. (Egyébként az épület a forradalmi honvédség kezén van.)

Kádár János kis türelmet kér, fontos tárgyalást folytat.

– Kivel tárgyal? – kérdem a párt egyik vezető politikusát.

– Mikojannal és Szuszlovval. A szovjet csapatok kivonásáról...

Rövid időn belül Nagy Imre miniszterelnök lép ki, oldalán Münnich Ferenc bel-
ügyminiszterrel. Münnich derűs. A tárgyalás nem lehetett eredménytelen.

Megérkezik Lukács György, Eörsi István költő és egy egyetemista lány kíséreté-
ben. Az utcán igazoltatták és becsületszóval kellett megerősítenie, hogy valóban népmű-
velési miniszter... A nagy kavarodásban még nem volt ideje igazolványt szerezni.

Most – Mikojan és Szuszlov arcán a fotókról jól ismert „sajtómosoly”. Mikojan ko-
rántsem olyan fekete, mint eddig véltük. Haját és bajuszát sűrűn átszövik az ősz szálak.
Mindketten sötétkék, bolyhos télikabátban.

Mint közben megtudom, a múlt héten már voltak itt néhány órára, majd újra visz-
szajöttek, hogy tiszta képet szerezzenek a budapesti és magyarországi eseményekről.

Úgy vélik körülöttem, hogy a szovjet kormánynyilatkozat, amely kifejezi sajnálko-
zását amiatt, hogy a magyarországi események vérontáshoz vezettek, már Mikojan tájé-
koztatása nyomán született meg.

Közvetlenül az ajtó mellett állok, s talán szokásból vagy talán azért, mert engem is
államférfinak néznek – ne menjünk el vakon a történelmi események humora mellett
sem –, velem is kezet ráznak. Egyenrangú felek vagyunk, a magyar sajtó és a szovjet
kormány képviselői.

Mikojan és Szuszlov lesietnek a lépcsőn, beszállnak egy szovjet harckocsiba, és a
páncéloskaraván elindul a repülőtérré felé. Mire e sorok nyomtatásban is megjelennek,
már úton vannak repülőgépen Moszkva felé.

[...]

Magyar Nemzet

ALAPÍTÓTTA: PETHŐ SÁNDOR

[...]

ESTE NYOLCKOR A PARLAMENTBEN

A Parlament Kossuth-hídi kapujánál két tiszt áll őrséget. Új a rangjelzésük: a főhadnagy zubbonygallérján két aranycsillag, a századosén három. Többen szeretnének feljutni. Az Optikai Művek küldöttsége kiáltványt akar eljuttatni a rádióhoz, mások Nagy Imrét keresik, a miniszterelnök azonban a Minisztertanács ülésén van.

Felmegyünk a rádióhoz.

Négy-öt szoba, íróasztalok, hanglemezek sokasága. Hol van a Bródy Sándor utcai technikai berendezés? Az egyik lámpán cédula, rajta ceruzairrással: „Stúdió”. Ez a lámpa gyullad ki, ha adás van. Agyoncigarettázott férfiak sietnek egyik szobából a másikba. A rádió politikai adása itt maradt, hogy minél közelebb legyen a kormányhoz. A többi részleg már a Bródy Sándor utcában dolgozik. Francia újságíró, nyugatnémet riporter és egy sereg külföldi kolléga telefonál. Az emeletről Vas Zoltán jön le, élénken magyaráz kísérőinek.

Mindjárt nyolc óra. Várjuk Nagy Imrét, aki a rádióban felolvassa beszédét. Pár perc és a lépcső fordulójánál megjelenik Nagy Imre, mögötte Jánossy Ferenc, Széll Jenő. A két picurka szoba percek alatt megtelik. Bejött a fiatal katona is, aki lelkesedéssel beszél a miniszter „úrról”, s itt vannak a rádió munkatársai.

Nagy Imre leül az íróasztalhoz. A bemondó még a hivatalos közleményt olvassa, a miniszterelnök figyelmesen átnézi beszéde szövegét, egy kis kanál mézet nyel, eszik, megköszörüli a torkát. Aztán becsukódik az ajtó, kigyullad a mikrofonlámpa, s Nagy Imre beszélni kezd.

Történelmi pillanatok! Magyar semlegesség. Egymásra nézünk, összeszorul a szívünk.

A beszédnek vége. Nagy Imre a felhívás végeztével ott áll még egy darabig, hallgatja Kodály zenéjét. Körülveszik, mindenki szeretne tőle valamivel többet hallani. Lásan, megfontoltan válaszol:

– Lábhoz tett fegyverrel állunk – mondja. Aztán arról beszél, hogy a magyar nemzeti kormány szilárdan kitart elhatározása mellett.

Az egyik folyosón Tildy Zoltánnal találkozunk. Ő is ezt mondja. A nemzeti kormány kinyilatkoztatta az ország semlegességét, és e mellett kitart. Elmondja még, hogy Budapestre érkezett Kovács Béla.

Nagy Imre szobája előtt írók: Eörsi István, Török Tamás és mások. Széll Jenő jön ki Nagy Imrétől, a Műszaki Egyetem felhívását hozza. A fiatal műszakiak munkára hívják az országot.

Közben egyre érkeznek a hírek a szovjet csapatmozdulatokról. Karcag, Cegléd, Kaposvár jelent tankokat, a repülőtér elfoglalását. Andropov szovjet nagykövet még nem adta át kormánya válaszát.

Várunk, feszülten figyelünk. Sorsterhes éjszaka.

Lontay László

[...]